

HOTĂRÂREA nr. 423 din 05.11.2018

Dosar nr: 636

Petiția nr: 6368/04.12.2017

Petent: ... prin SCA ...

Reclamată: ...prin avocat

Obiect: Încălcarea dreptului la demnitate a persoanelor cu handicap

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și sediul petentului

1.1.1. ... cu domiciliul în .. cu domiciliul procesual cu sediul în ., . . .,, etaj .., reprezentat de asistat de av. ...și av...., cu delegație la fila 22 dosar;

I. 2. Numele și domiciliul reclamatei

1.2.1. ...cu domiciliul în ., domiciliul procesual ales Cabinet de avocat ...cu sediul în .., reprezentată de avocat ...cu delegație la fila 65 dosar.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul sesizează Consiliul cu privire la afirmațiile jignitoare pe criteriul discriminatoriului al handicapului făcute de către reclamata ...începând cu data de 18.09.2013 zilnic și până la adresarea unor expresii jignitoare (defaimătoare) și amenințări că îi desființează standul, aducându-i prejudicii de imagine.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate la mai multe termene, respectiv pentru data de:

-26.03.2018, ora 9,00

-21.05.2018, ora 9,00

-26.06.2018, ora 10,00 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Cel de al treilea termen a fost dat ca urmare a absenței părților și la primul și la al doilea termen. De asemenea, pentru asigurarea îndeplinirii procedurii de citare a reclamatei, în speță doamna ..., o echipă din partea CNCD s-a deplasat la domiciliul sau în vederea comunicării citației Colegiului Director nr. 3550 din 06.06.2018 (Procedura de citare este însoțită de foto la dosar - filele 53-55 și procesul-verbal de afișare a citației nr. 15,577 din 07.06.2018 pe ușa reclamatei în prezența martorului ...- fila 56 la dosar).

3.3. La audierile din data de:

- 26.03.2018, ora 9,00

- 21.05.2018, ora 9,00

- 26.06.2018, ora 10,00 părțile au fost absente.

3.4. Ulterior apărătorul reclamatei a depus un punct de vedere comunicat petentului în cursul ședinței.

3.5. În data de 17.10.2018 dna. ...împuternicită de petent solicită audiență pentru stadiul dosarului, luând la cunoștință de documentele transmise de reclamată.

3.6 Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul, prin petiția înregistrată la CNCD cu nr. 6368/04.12.2017 solicită investigarea și sancționarea faptelor de discriminare săvârșite de către dna. ... zilnic începând cu data de 18.09.2013, zilnic și până la adresarea unor expresii jignitoare (defăimătoare) și amenințări că îi desființează standul, aducându-i prejudicii de imagine. În vederea crearii unui cadru denigrant și umilitor la locul unde petentul își desfășoara activitatea având la bază același criteriu, respectiv **:handicapul** .

4.1.2. Dl. ... a depus în sprijinul său 2 (două) declarații date în nume personal în scris de următorii:

a.) **dna ...**, lucrător comercial la firma petentului, respectiv S.C. ..., , care susține că a auzit de-a lungul timpului *"cum doamna ...i-a adresat domnului ... următoarele expresii și cuvinte jignitoare:*

- *handicapat: A mai venit un client la handicapat!*

-*gay : Uite-l și pe gay-ul ăsta!*

-*prost: Esti un prost!"*

b.) **dl. ..**, clientul magazinului deținut de petent de aproximativ 2 ani, magazin în interiorul căruia se comercializează și țigari electronice și accesorii. Acesta declară că în această perioadă (cât timp a fost client) a putut auzi cum „o doamna de la standul de bijuterii, pe care ulterior a aflat că o cheamă ..., îi adresează domnului ...cuvintele și expresiile jignitoare de genul: elefant, handicapat: Uite și handicapatul are clienți”, „handicapatul își cumpără bani de haine”, „homosexualul ăla”.

4.1.3. De asemenea, petentul a transmis și declarațiile dlui. . . . și a dnei. . . , fostă angajată a societății deținute de acesta.

4.1.4. Petentul depune anexat petiției de asemenea și certificatul de încadrare în grad de handicap care atestă în mod legal faptul că acesta este o persoană cu grad accentuat de handicap , document atestat de comisia abilitată în domeniu.

4.1.5. Dl. ... a susținut că faptele de discriminare la care este supus se petrec în interiorul .. din Petroșani în zona standului SRL și standul unde lucrează reclamata – standul .. SRL, **în public** .

4.1.6. De asemenea petentul susține că aceste fapte se petrec în mod continuu, încă din anul 2013.

4.1.7. Totodată acesta susține că probele depuse de reclamată la dosar sunt date de prietene ale reclamatei, aducând în sprijinul afirmației sale capturi fotografice de site-ul de socializare.

4.1.8. Petentul arată faptul că afirmațiile făcute se circumscriu în mod vădit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, fiind săvârșită contravenția de discriminare pe criteriul handicapului astfel cum este menționată în cuprinsul art. 2, alin. 1 din OG 137/2000 reprezintă contravenție.

4.1.9. Prin notele scrise formulate, petentul transmite atașat declarația din 2013, capturi fotografice printre care demonstrează relațiile de prietenie ale martorilor reclamatei și de asemenea un înregistrări audio video care cuprinde dialogul dintre

petent și persoana responsabilă în locația . . . din Petroșani – dl . . ., șef serviciu administrativ deținute atât de petent cât și de persoana reclamată.

Susținerea reclamatei

4.2.1. Reclamata nu a răspuns prezent la niciuna dintre termenele audierilor fixate

4.2.2. Reclamata în data de 26.06.2018 transmite atât pe e-mail cât și cu poșta un punct de vedere și note privitoare la probe depuse la dosar de petent. În cuprinsul acestui punct de vedere reclamata invocă următoarele :

4.2.2.1. Excepția încălcării dreptului la apărare, motivată de faptul că nu i-a fost comunicat raportul de investigații întocmit de echipa de investigații de la CNCD (raport care este solicitat a fi întocmit de către titularul de dosar fiind un document intern al CNCD-ului și care a fost luat la cunoștință de reclamată ca urmare a solicitării copierii și consultării dosarului formulat de petent), reclamata susținând ca necomunicarea acestui raport reprezintă încălcarea dreptului la apărare.

4.2.2.2. Excepția tardivității depunerii petiției motivată de faptul că presupus faptă pe care reclamata o prezintă ca pe un presupus abuz s-ar fi petrecut în anul 2013, termenul precizat de O.G. nr. 137/2000 fiind cel de 1 an de zile de la data savârșirii faptei de discriminare.

4.2.3. Reclamata de asemenea invocă faptul că aceasta nu este prezentă la standul pe care îl deține și care este la același etaj cu petentul.

4.2.4. Petentul subliniază faptul că probele depuse de petent, respectiv înregistrările audio-video trebuie să fie luate de la martori cu respectarea dispozițiilor art. 341 din Cod. Proc. Civilă.

4.2.5. De asemenea, reclamata menționează faptul că și matorii aduși de petent sunt persoane apropiate acestuia, respectiv angajați sau fost angajați și clienți ai dlui ..., încălcându-se astfel prevederile art. 315 alin. 1, pct.3.

4.2.6. Reclamata solicită respingerea ca nefondată a sesizării depuse de petent.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Consiliul este sesizat cu privire la afirmațiile jignitoare pe criteriul discriminatoriu al handicapului făcute de către reclamata ...începând cu data de 18.09.2013 zilnic și până la adresarea unor expresii jignitoare (defaimătoare) și amenințări că îi desființează standul, aducându-i prejudicii de imagine. În vederea creării unui cadru denigrant și umilitor la locul unde petentul își desfășoară activitatea având la bază același criteriu, respectiv :handicapul.

5.2. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepțiile invocate de către a doua parte reclamată, respectiv excepția **încălcării dreptului la apărare** și excepția tardivității depunerii petiției. În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției” Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

5.3. Cu privire la excepțiile invocate de reclamată, Colegiul reține următoarele:

5.3.1. Excepția încălcării dreptului la apărare.

În conformitate cu procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor aprobată în Ordinul nr. 144 din 11 aprilie 2008 CNCD nu are obligația comunicării Raportului de investigație. Totodată acest document face parte din documentele interne care sunt solicitate în funcție de clarificările care se impun în soluționarea speței și este solicitat de titularul de dosar, neexistând obligația legală prevăzută de Ordinul nr. 144/2008 de comunicare a lui părților. În acest sens, Colegiul director respinge excepția încălcării dreptului la apărare, considerând că toate documentele care .

5.3.2. **Excepția tardivității depunerii petiției**

Analizând cea de a doua excepție din susținerile petentului rezultă că faptele aduse la cunoștința Colegiului director s-au desfășurat pe o perioadă îndelungată, începând cu data anul 2013, așa cum rezultă din documentele transmise. Cu toate că reclamat susține că nu își desfășura activitatea la același etaj cu petentul, recunoaște că locația era aceeași, respectiv . . . din Petroșani, fapt care nu elimina posibilitatea adresării de expresii jignitoare (defăimătoare) și amenințări că îi desființează standul, aducându-i prejudicii de imagine. în vederea creării unui cadru denigrant și umilitor la locul unde petentul își desfășura activitatea având la bază același criteriu, respectiv :handicapul. Având în vedere aceste aspecte Colegiul director respinge excepția tardivității depunerii cererii, considerând că fapta are un caracter continuu, desfășurându-se în formă continuată.

5.4. În consecință Colegiul director urmează a respinge excepțiile invocate, pentru motivele mai sus arătate, urmând a analiza fondul petiției.

5.5. Pe fondul cauzei, Colegiul director reține:

5.5.1. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

5.5.2. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

5.5.3. Afirmația părții reclamate, precum și atitudinea sa, avută în raport cu petentul, creează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa tuturor persoanelor cu handicap. Astfel, sunt incidente și prevederile art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**.

5.5.4. Având în vedere prevederile actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea

contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.5.5. Din acest punct de vedere, Colegiul reține că petentul invocă vătămarea drepturilor sale prin modalitatea în care partea reclamată i s-a adresat, în speță prin afirmații jignitoare (degradante).

5.5.6 Colegiul reține că este sesizat cu privire la afirmații în strânsă legătură cu handicapul de care suferă. Referindu-ne la afirmații care pot face obiectul unor plângeri deduse soluționării, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, este necesară constatarea existenței/inexistenței afirmațiilor precum și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite. Astfel, utilizarea unor expresii cum sunt: "handicapat", "elefant", "homosexual", "prost", "uite-l și pe gayul ăla", făcând trimitere la anumite categorii de persoane trebuie analizate contextual raportate la întreg, având în vedere modul și locul în care au fost făcute, motivul, declarațiile și conținutul acestora, punctele de vedere ale celor implicați, modul și contextul în care au fost făcute precum și impactul, efectul acestora.

5.5.7 Atunci când C.N.C.D. este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce presupune, în primă instanță, constatarea existenței afirmațiilor și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor, sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

5.5.8. Sub aspectul jurisdicției exercitate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în ceea ce privește constatarea și sancționarea faptelor de discriminare, individualizarea joacă un rol esențial atât sub aspect substanțial, faptele de discriminare fiind asimilate contravențiilor cât și sub aspect procedural, din punctul de vedere al sancționării respectiv al termenului pentru introducerea plângerii.

5.5.9. Or, în raport de susținerile părților și înscrisurile/ declarațiile precum și capturile fotografice depuse la dosar de către părți, Colegiul director este de opinie că, în prezenta speță, nu pot fi păăile nu aduc probe concludente, martorii fiind priteni sau clienți ai acestora, neputându-se astfel reține prezumția săvârșirii unei discriminări împotriva petentul, pe considerentul sau criteriu invocat de acesta.

5.5.10. Trebuie subliniat faptul că în sarcina petentului cade obligația de a proba săvârșirea unor fapte de discriminare, fapte probate la nivel de certitudine. Din plângerea petentului și susținerea părții reclamate se poate lua în considerare că au existat momente în care a avut loc un schimb de replici, însă nu au fost susținute de probe.

5.5.11. Colegiul director este de opinie că aspectele sesizate nu pot fi confirmate și susținute de dovezi potrivit legislației aplicabile.

5.5.12. Colegiul director reține faptul că în conformitate cu art. 11 din cuprinsul O.G. nr. 144 din aprilie 2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor susținerile părților nu sunt susținute de probe concludente.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, astfel cum este definită în art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată,
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

-nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Data redactării: 07.11.2018

M/R – C.J./P.C.

Notă: Prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

